

Abadia de Sant Josep de Clairval

Primavera de 2021

Estimats Amics,

El sofriment segueix essent un dels enigmes més impenetrables de l'existència humana. La seva realitat abasta tots els homes i ningú se n'escapa. Si bé l'espectacle de la creació mostra a l'ànima l'existència de Déu, la seva saviesa, la seva bondat i la seva providència, el sofriment que habita en el món sembla enfosquir aquesta imatge. Fins i tot hi ha qui pot sentir la temptació de negar l'existència de Déu: «Si Déu existeix, per què hi ha tot aquest mal en el món?». Com és possible, llavors, que la nostra vida a la terra estigui tan plena de penes i de conflictes? són conflictes entre l'ànima, que és immortal, i el cos, destrossat per la malaltia i la mort; entre la raó i les passions, que ens arrossegueu a anar en direccions oposades; són conflictes entre l'home i l'univers: un home que treballa a diari per obtenir l'aliment de la terra, la qual li respon massa sovint amb catàstrofes i fam. Per què tantes penalitats?

«En el centre de tot sofriment que pateix l'home, a l'igual que en la base del món dels sofriments, apareix inevitablement la següent pregunta: per què?» (sant Joan Pau II, Carta apostòlica *Salvifici doloris*, de l'11 de febrer de 1984, sobre el "Significat cristià del sofriment 9).

Una meravellosa harmonia

La Revelació ens ensenya que, en un principi, Déu no va crear l'home en aquest dramàtic estat, i que no només li va concedir ser un home, un "animal racional", sinó que, d'entrada, instituí en ell un estat de santedat, revestint-lo de la seva gràcia i "habitant en ell". Així ho expressa el verset del Gènesi: *Fem l'home a la nostra imatge i semblança* (Gn 1, 26). Els Pares de l'Església varen veure en la expressió *a la nostra semblança*, una al·lusió a la gràcia santificant que feia que l'home fos partícip de la natura divina, "semblant a Déu". La gràcia atorgada a Adam tenia la particularitat d'estendre la seva influència sobre el ser humà tot sencer, sobre el cos i l'ànima, a través de poderosos efectes que ara desconeixem. L'ànima era completament mestressa del cos, prevenint-lo contra el sofriment i la mort; la raó, al trobar-se lliure de la concupiscència, governava a la perfecció les passions; l'home regnava veritablement en el món, essent la terra per a ell com un jardí de delícies, un paradís sense treballs penosos ni lluites contra la natura.

Aquella meravellosa harmonia que en aquell temps regnava, constituïa allò que se'n diu "l'estat de justícia

Jacques Lebreton (1922-2006)

Drets reservats

original". D'ella n'havia de participar l'home mentre romangués en l'amistat divina. Però per desgràcia, tal i com ens ho mostra la Sagrada Escriptura, l'home, al ser temptat pel diable, perdé la gràcia que l'unia a Déu. Enmig del pecat es preferí a si mateix abans que a Déu, menyspreant el seu Creador i rebel·lant-se contra Ell. Menyspreant el seu estat de criatura tot procurant "divinitzar-se" no segons el pla que Déu havia establert per a ell, sinó "contra" Déu: *sereu com déus* (Gn 3, 5), havia dit la serp temptadora.

Adam perd la gràcia, i amb ella la felicitat de la seva existència en el paradís terrenal, pel que haurà de passar per la mort: *morireu*; haurà de combatre contra les seves passions, que el condueixen al mal (concupiscència); el treball li resultarà penós: *maleït sigui el terra a causa teva* (Gn 3, 3-7 i 17). *El pecat entrà en el món i pel pecat la mort*, dirà Sant Pau (Rm 5, 12), i amb la mort tot un seguit de sofriments que trepitgen tots els dies a la humanitat. Si Déu va permetre la caiguda d'Adam, amb totes les seves tràgiques conseqüències, si la va tolerar tal i com es tolera una ofensa, ho va fer per respectar la llibertat de l'home. Però a aquella ofensa feta al seu amor, Déu respongué amb un amor encara més gran: oferí el seu perdó i prometé un Redemptor. I encara més, ja que d'alguna manera, Déu fa causa comuna amb l'home, fins i tot amb els seus sofriments.

Compassió molt propera

Al'Antic Testament, sovint, Déu dóna testimoni de la seva compassió i de la seva tendresa vers l'home que pateix. Però allò que manifesta de forma més commovedora la solidaritat de Déu amb la humanitat que pateix, és la vinguda del Salvador en aquest món. L'Evangeli ens ensenya a Jesús apropant-se sense parar a les misèries dels seus contemporanis. El sofriment l'afecta i el trasbalsa, i, fins i tot, de vegades el fa plorar. Sense tenir en compte els costums de l'època, va a trobar els leprosos, els intocables d'aquell temps, per posar els seus dits a les seves llagues i curar-los. El sofriment dels cors l'inspira profunda compassió, com a l'escena de la vídua de Naím que plorava la mort del seu fill únic, atraient a tots els afligits cap al seu Cor obert a tot patiment: *Veniu a mi tots els que esteu cansats i afeixugats, i us donaré repòs* (Mt 11, 28).

Però Déu volgué arribar més lluny: al fer-se home, també Ell mateix es volgué instal·lar entre els que pateixen. Jesús volgué néixer en un miserable estable; treballà de valent per guanyar-se el pa de cada dia; conegué la fam, la set, la fatiga de les llargues caminades a peu (cf. Jn 4, 6); durant tres anys no va tenir casa, doncs ni tan sols tenia una pedra on reposar el seu cap (cf. Mt 8, 20); va patir la incomprensió dels homes, així com les seves burles; se'l va tractar com un home donat a la beguda i a menjar bé. La veritat i la profunditat de la seva aprensió pel sofriment apareixen especialment en la seva pregària de Getsemaní: *Déu meu, si és possible aparta de mi aquest calze!* El dolor físic i el dolor espiritual abasten el seu paroxisme en la Passió. Finalment, Nostre Senyor va voler ser semblant a l'home fins i tot en el misteri de la mort. Tot home que pateix pot dir al davant del crucifix: «També Ell passà per això.»

Però, si Jesús va passar per l'abisme del sofriment va ser per transfigurar-lo i per donar-li una dimensió totalment nova, ja que a partir de llavors va unit a l'amor. A pesar de seguir essent un gran mal en si mateix, el sofriment s'ha convertit en la base més sòlida del bé definitiu de l'home, és a dir, de la salvació eterna, ja que ens permet adherir-nos a Jesús en l'obra de la Redempció. Si bé és una conseqüència del pecat, el sofriment es converteix, mitjançant el poder de Déu, en la forma del nostre al·liberament espiritual.

Misteri pasqual

Sense la Pasqua, el món té manca d'esperança. Gràcies a la Pasqua, la vida recupera tot el seu sentit... He viscut en les meves carns i en el meu cor el misteri de la Passió i de la Resurrecció... Estem cridats a morir i a ressuscitar tots els dies». Qui pronuncia aqueixes frases és Jacques Lebreton. Des de novembre de 1942, Jacques

és cec i pateix una amputació de les mans a l'alçada dels avantbraços.

Això li va passar en el desert de Líbia. Formava part d'un escamot "d'espais" que estava descansant. En Jacques, que estava ajupit al davant d'una caps de granades, agafava els explosius d'un en un per desactivar-los. «Mentre treballava estava parlant amb els companys, dirà més tard. Un d'ells, sense saber-ho jo, va treure el passador a una granada. Després, espantat, me la va donar. La vaig agafar d'esma, però immediatament vaig comprendre que anava a explotar. S'ha de llençar! Però estic envoltat de companys i poden morir... De sobte es produeix un formidable soroll de gong i em trobo submergit en les tenebres. Intento parlar però no ho aconsegueixo i penso que estic mort».

Fill d'un oficial de la marina, Jacques Lebreton abandonà la casa pairal de Kerval, prop de Brest (Bretanya), en el mes de juny de 1940, als 18 anys, per incorporar-se a l'exèrcit francès lliure de Londres. Més tard, després d'un llarg periple per l'Orient Mitjà, va anar a parar a Líbia, en front de les tropes del general alemany Rommel. S'enfrontava a la mort per primera vegada: xiulaven per tot arreu els obusos, els morts eren nombrosos al seu voltant, així que es va preguntar per l'existència de Déu: «A casa m'havien donat una educació cristiana, i també a l'escola. Als 18 anys vaig passar de cop d'una vida resguardada a una vida en llibertat. La meua fe es pansí de mica en mica, i vaig anar deixant la religió. Però, en front del perill, em plantejava la pregunta fonamental: "Existeix Déu? Qui és? Hi ha un buit negre després de la mort?"... La resposta a aquelles preguntes m'arribaria d'una manera inesperada, amb l'explosió d'aquella granada».

Després dels primers auxilis a l'ambulància de campanya, en Jacques Lebreton era evacuat a un hospital de Damasc. Durant dues o tres setmanes queda sumit en la més gran de les feixugueses, i sospita que els seus ulls han estat tocats de gravetat, però creu que recuperarà la vista, com a màxim dintre de sis mesos o un any. El temps ho arreglarà tot. Per contra, ignora allò que amaguen les enormes benes que cobreixen els extrems dels seus braços: «Encara em notava les mans com si les tingués contretes sobre la granada; és sabut que els que han patit una amputació ho senten d'aquesta manera. Quan vaig descobrir la veritat, em vaig revoltar. En una ocasió, a Líbia, havia vist com vint-i-un dels meus companys es volatilitzaven enmig d'una formidable explosió, i em vaig dir: "La mort enmig de la batalla no significa res, ja que no se la veu a venir. El que temo de veritat és perdre un braç o una cama. No podria suportar-ho..." I ara em trobava cec i doblement manc: una quàdruple amputació. I als 21 anys! Com podia permetre Déu una prova així?»

“Acceptar” per no “sofrir” més

A pesar de tot, una religiosa franciscana missionera de Maria, que Jacques havia conegut durant una primera estada a Damasc, es va assabentar de que estava a l'hospital i anava a veure'l amb regularitat. «Em parlava de Job, que no maleïa a Déu. Em citava la paràbola de l'Evangeli: *Si el gra de blat no mor en la terra, no pot donar fruit*». El malalt va començar a notar que aquelles veritats penetraven a la seva ànima, i va tornar a resar i a freqüentar els sagraments acceptant, fins i tot, la Comunió dos cops per setmana, i després cada dia. Va descobrir llavors l'amor de Jesús, «l'home dels dolors», que el mogué a morir per nosaltres a la Creu. Va experimentar una força misteriosa que l'apropava a Crist i, gràcies al vigor d'aquella recuperada fe, percebia en els seus sofriments un amagat valor de redempció. Fou llavors quan, recolzant-se en la força divina i no en la seva pròpia debilitat oferí heroicament a Déu els seus ulls i les seves mans, decidint no «sofrir» més la seva prova, sinó «acceptar-la». «La acceptació és una victòria. Abans de ser ferit, sabia el que significava riure, però no l'alegria, la vertadera alegria. Doncs bé, vaig plorar d'alegria en el meu llit de l'hospital. Fins i tot li vaig dir a la germana infermera: «No he pas sortit perdent amb el canvi!»

L'amor transforma els cors i dona mèrit al sofriment acceptat. Segons el testimoni de Sant Francesc de Sales, «L'amor diví no solament torna dolç a allò que resulta amarg, sinó que transforma la creu en alegria, ja que Déu és el Déu de l'alegria». Jacques Lebreton així ho va experimentar. L'alegria infosa en el cor mitjançant la gràcia, fins i tot enmig dels sofriments, no és una alegria sensible, sinó aquella alegria afable i misteriosa, que posava als llavis de Santa Teresa del Nen Jesús, les paraules següents: «Aquí a la terra tot em cansa, tot és una càrrega per a mi... Solament m'alegra una cosa: sofrir per Jesús; però aquesta alegria no sentida està per damunt de tota alegria» (Carta, 12 de març de 1889).

Però, quan el sofriment només ens porti tristor i abatiment, recordem aquelles tres frases de la mateixa santa: «Si fa falta però, patim amb amargor i sense enteresa. Jesús també va sofrir amb tristor, de cas, podria patir l'ànima sense tristor?... És un gran consol pensar que Jesús, la divina Fortalesa, conegué totes les nostres debilitats, que va tremolar a la vista de l'amarg calze, aquell calze que en altres temps tant havia desitjat» (Cartes, 26 d'abril de 1889, 26 de desembre de 1896). Així doncs, quan patim, pensem que Jesús està present, complaent-se en nosaltres per ajudar-nos a portar la creu de cada dia.

També Jacques Lebreton tingué, literalment, el seu camí de Damasc. Ell mateix advertia: «Curiosament, vaig entrar en aquesta ciutat, precisament per la porta de Sant

Pau. Ell va arribar cec i recuperà la vista; jo vaig trobar una llum infinitament més preciosa que la que vaig perdre». El dia 5 de novembre de cada any anunciarà als seus amics: «Avui us convido a xampany. – Per què? – Doncs perquè és l'aniversari del dia en que em vaig quedar cec». Segons les seves pròpies paraules, guiades per la fe, considerava que «la única invalidesa consisteix en estar amputat de Déu».

Amputat de Déu

“Estar amputat de Déu” és la conseqüència del pecat mortal. El Catecisme de l'Església Catòlica ens ensenya que «Als ulls de la fe, cap mal és més greu que el pecat i que res no té pitjors conseqüències per als mateixos pecadors, per a l'Església i per al món sencer» (1488). Nostre Senyor ens va advertir que és preferible perdre les mans i els ulls abans que ser llançat a la gehenna, és a dir, a l'infern, on ens porta el pecat, que ens aparta de Déu (cf. Mt 5, 29-30). Sense cap gènere de dubtes, el major sofriment per a l'home és la pèrdua de la vida eterna, ja que al perdre-la, perd la felicitat perfecta a la que Déu el destinava. Jesús vingué per lliurar-nos del sofriment definitiu que és la condemna eterna. «El Fill únic va ser entregat a la humanitat per, abans de res, protegir l'home contra aqueix mal definitiu... La missió del Fill únic consisteix en vèncer el pecat i la mort: el seu triomf sobre el pecat es deu a la seva obediència fins a la mort, i el seu triomf sobre la mort es deu a la seva resurrecció» (*Salvifici doloris*, 14). En destruir el pecat, Jesús va destruir el més gran dels mals i, al mateix temps, l'arrel de tot sofriment, ja que el sofriment i la mort entraren en el món a través del pecat (cf. Rm 5, 12). Així doncs, tots aquells que ho desitgin, poden obtenir el perdó dels seus pecats, i ser participants dels fruits de la Redempció. És un favor que ens arriba principalment mitjançant els sagraments, que són els canals de la gràcia divina, que ens fortifica i fa créixer la nostra ànima en santedat. A més, mitjançant l'oració i la digna recepció dels sagraments ens és possible suportar pacientment qualsevol sofriment.

«Per què permet Déu el sofriment?», li preguntaven en una ocasió a la Santa Mare Teresa de Calcuta. “Resulta difícil d'entendre, digué, doncs és el misteri de l'amor de Déu; per això, ni tan sols podem comprendre per què va sofrir tant Jesús, per què va haver de passar per aquella soledat de Gethsemaní i per la tortura de la crucifixió. És el misteri del seu immens amor. El sofriment que veiem ara és com si Crist revisqués la seva Passió en nosaltres. – Com pot ésser admirable el sofriment? – “Si s'accepta en el seu vertader sentit, com quelcom que procedeix de la mà de Déu, per a la nostra santificació, per a la purificació de la nostra ànima i també en reparació pels pecats del món, aleshores és quan ens porta la pau i és admirable. – Però Déu, no és pas un Déu d'amor? – Déu no permet el

sofriment per torturar-nos, sinó per atreure'ns cap a Ell". En Jacques Lebreton, després d'haver rebut l'ordenació diaconal l'any 1974, va continuar la seva vida d'amor i de testimoniatge al servei de la humanitat ferida i sense esperança. El 2 d'abril de 2006 a París, va poder per fi obrir els ulls a la llum eterna.

Un servei insubstituïble

Lluny de ser inútils, les persones que pateixen, compleixen un servei insubstituïble. «La fe en la participació dels sofriments de Crist comporta en si mateixa la certesa interior de que l'home que pateix *completa el que falta a les proves de Crist* i que, en la perspectiva espiritual de l'obra de la Redempció, és útil, com ho va ser Crist, per a la salvació dels seus germans i germanes» (*Salvifici doloris*, 27). Per això, l'Església s'inclina amb veneració davant dels qui sofreixen, perquè veu en ells als principals continuadors de l'obra de Crist Salvador. Santa Teresa del Nen Jesús confiava el següent poc temps abans de morir: «Mai vaig pensar que fos possible patir tant! Solament ho puc explicar pels ardents desitjos que vaig sentir per salvar ànimes» (30 de setembre de 1897).

La Santíssima Verge Maria, totalment lliure de màcula, de pecat, sempre ha estat íntimament lligada a l'obra de la salvació. «En ella, els innombrables i intensos sofriments es varen mantenir tan fermes que, al mateix temps que mostraven la seva indestructible fe, varen contribuir a la Redempció de tots els homes i dones del món. La seva

pujada fins el Calvari i la seva presència al preu de la Creu varen suposar una participació molt especial en la mort redemptora del seu Fill. Per això, Jesús conferí a Maria una nova maternitat -espiritual i universal- respecte a tots els homes» (*Salvifici doloris*, 25, 26). Precisament per això, tots els que recorrin a aquesta Mare tan compassiva i tendre vers els que pateixen, obtindran alguna gràcia de consol.

Però, serà sobre tot en el Cel on recollirem els fruits de la nostra paciència al portar la Creu. En efecte, Sant Joan ens assegura en l'Apocalipsi que en el Cel, Déu *eixugarà totes les llàgrimes dels nostres ulls, i no hi haurà ni plors ni mort, ni crits ni fatigues* (21, 4); i Sant Pau escriu el següent als Romans: *Perquè estimo que els sofriments del temps present no són comparables amb la glòria que s'ha de manifestar en nosaltres* (8, 18). Sant Cebrià, al parlar d'aquesta glòria del Cel, s'expressa d'aquesta manera: «Quina no serà la teva glòria i la teva alegria!: ser admès a veure Déu, tenir l'honor de participar en les alegries de la salvació i de la llum eterna en companyia de Crist, el Senyor, el teu Déu..., gaudir en el Regne del Cel en companyia dels justos i dels amics de Déu, les alegries de la immortalitat aconseguida» (*Epístola* 56, 10, 1); i Sant Agustí: «Quina no serà aquesta felicitat dedicant-nos a alabar Déu, que ho serà tot en nosaltres! Ell serà la fi dels nostres desitjos a qui contemplarem sense fi, estimarem sense sacietat, lloarem, sense cansament. Allà descansarem i veurem; veurem i ens estimarem i lloarem» (*Ciutat de Déu*, l. 22, c. 30, n. 1, 5).

És la gràcia que demanem per a vostès a Nostra Senyora i a Sant Josep, així com per a tots els seus éssers estimats, vius i difunts.

+ *José Bernat, l'abat*
i els monjos de l'Abadia

• Per rebre (gratuïtament) la Carta de l'Abadia de Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.

• Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar.

• **Ajuts:**

Transferència bancària: IBAN (International Bank Account Number) : FR59 2004 1010 0405 6187 8A02 585.

BIC (Bank Identifier code) : PSSTFRPPDIJ, con título: Abbaye St Joseph de Clairval.

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Jean-Bernard Bories - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

E-mail : abbaye@clairval.com – <http://www.clairval.com/>